

ברית מילה

ביום השמיני ימול בשר ערלתו (סיפור) (יב, יג)

בוא וראה כמה ישראל מחבבים את המצוות, שהם מוציאים הוצאות כדי לשמור את המצוות ולשמוח בהם. אמר הקדוש ברוך הוא: אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה שנאמר (ישעיה כ"ט, י"ט) "ויספו עיניוים בה' שמחה" (מדרש תנחומא תזריע ה').

נהגו ישראל לעשות סעודה ביום המילה, וראיה לדבר מאברהם אבינו, שנאמר "ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק", וכשתחלק תיבת "הגמל" לשתי תיבות, יצא הגמל והיינו שביום הג ביום שמיני (ה"ג בגימטריה שמונה), מל את יצחק (תוספת שבת דף ק"ל ד"ה שש).

ומובא בספרים הקדושים שיש לאדם להשתדל בכל עוז לעשות סעודת מילה, אפילו אם יראה מניעות ועיכובים, צריך להתגבר על כל המכשולים. כי עיקר השתדלות השטן הוא שלא יעשו סעודת מילה, וכמו שמרומז בשמו של המלאך סמא"ל - ראשי תיבות" סעודת מצוה אין לעשות, כדי שלא תגדל זכות ישראל כבמעשה יצחק וכו', ועל כן אם רואה האדם מניעות ידע שמעשה שטן הוא ויתחזק במצוה זו (לבוש יוסף).

מעשה שהיה באחד ממלכי אומות העולם פנה לר' תנחום ואמר לו: "הבה ונהיה עמי ועמך לעם אחד!" השיב לו ר' תנחום: "טוב ויפה! אך אנו היהודים הננו נמולים ועל כן לא נוכל להיות כמוכם, הגויים. המולו אפוא אתם, ותהיה כמונו, היהודים".

ירד המלך לסוף כונתו של ר' תנחום והבין את הפקוחות שבתשובתו. אמר לו: "אכן, נצחתני בדבריך. ואולם, על פי החוק מי שמנצח את המלך מושלך הישר אל גוב האריות".

מיד קרא למשרתיו והללו אמנם השליכו את היהודי אל הגוב. וראו זה פלא: האריות נצבו ליד ר' תנחום, הביטו בו אך לא נגעו בו לרעה!

באותו מעמד נכח מומר אחד, והלה התרעם על הנס שארע ליהודי. בזעמו הרב פנה אל המלך ואמר לו: "נראה שאין האריות רעבים עתה, ועל כן לא נגעו ביהודי".

"הבה נערוך נסיון ונכח אם רעבים האריות אם לאו", הציע המלך וקרא למשרתיו: "השליכו אל הגוב את האדם הזה", ציוה בהצביעו על המומר.

השלך המומר לגוב האריות, ובאחת התנפלו עליו האריות ואכלו את בשרו לתאבון... (על פי מסכת סנהדרין דף ע"ח לוקט ממעשיהם של צדיקי).

מעשה שהיה בקיסר רומא שונא ישראל שמלך בתקופה בה שלטה מלכות רומי בישראל. קיסר זה חיפש בכל הזדמנות להרע ליהודים. יום אחד, עת ישב על כסאו, ושריו ויועציו - סביבו, שאלם הקיסר שאלה: "אדם אשר ברגלו נהיה נמק - ריקבון, מה יעשה, האם יקטע את רגלו ובכך יציל את חייו, או לא יעשה כן, ואז הרי יכאב לו ויצטער מאד, מה עדיף?"

אמרו לו חכמיו ויועציו: "כדאי לו שיקטע את רגלו ויחיה - ויחלים".

שאלה זו - כיון הקיסר נגד היהודים ששנא אותם ודימה את היהודים למחלה - נמק - שצריך לקטוע, צריך להרגם. ושמח על תשובת החכמים שיעצו לו לקטוע - להרוג את היהודים, וקיבל עצתם.

בין יועציו היה אחד ידיד היהודים ושמו קטיעא בר שלום, הוא התנגד לגזרה זו נגד היהודים ואמר לקיסר: "אי אפשר לעולם להתקיים בלי עם ישראל כשם שאי אפשר לעולם להתקיים ללא ארבע רוחות השמים. ישראל הם חלק מהעולם וכיצד תהרגם -?" ועוד הוסיף קטיעא ואמר: "דע לך שכולם יקראו לך קיסר בעל מלכות קטועה".

שמע הקיסר את דבריו והבין כי צודק הוא, אמר לו: "דבריך נכונים, אך בודאי ידועים לך חוקי המלוכה ברומא והם שאין לנצח את השליט - את הקיסר.

לפיכך, אסור לך לנצח אותי, והנה עתה עצתך טובה מהחלטתי. לכן, עלי להענישך בעונש הראוי והוא להשליך אותך לכבשן האש".

לקחו עבדי הקיסר את קטיעא בר שלום והוליכוהו לכבשן האש. והנה בדרך פגשה אותם גבירה רומית אשר ידעה לאן מועדות פניהם ומדוע נענש. אמרה לנדון למות - "אתה הולך למות - אוי לה לספינה

ברית מילה

שהולכת בלי מכסה" - כונתה היתה שספינה שלא משלמת מכס אינה יכולה להכנס לתוך המדינה. כך אתה, אינך יכול לקבל חלק לעולם הבא יחד עם היהודים מכיון שלא מלת את עצמך. שמע זאת קטיעא בר שלום - מל את עצמו ומיד אחר כך זרקוהו לכבשן האש. יצאה בת קול ואמרה: "קטיעא בר שלום מזומן לחיי העולם הבא".

טרם מותו קרא קטיעא בקול ואמר: "הנני מוסר את כל נכסי לרבי עקיבא וחבריו". כשבאו לחלק את נכסיו התעורר ספק האם הכונה היתה שרבי עקיבא וחבריו יתחלקו ברכוש שווה בשווה, או שמא הכוונה שרבי עקיבא יקח מחצית הרכוש וחבריו החצי השני.

אמר רבי עקיבא: "אוכיח לכם מן הכתוב שמחצית שייכת לי. בלחם הפנים נאמר: 'והיתה לאהרון ולבניו'. גם במנחות נאמר: 'והנותרת מן המנחה לאהרון ובניו'. אמרו חכמינו זיכרונם לברכה מפני שהכתוב הזכיר את אהרון לחוד ולא אמר סתם 'והייתה לכהנים', רמז יש כאן שאהרון נוטל מחצה ושאר הכהנים מחצה ואינו חולק עימם שווה בשווה. לפי דברים אלה מפרש אני את דברי קטיעא בר שלום, כשאמר נכסי לרבי עקיבא וחבריו - הכוונה שמחצית תהיה לי ומחצית לחברי (פ"ק מסכת ע"ז).